

JIRÍ ŽÁČEK

Köszí

(*Díky*)

Miatyánk, ki nem vagy, köszí mindenért,
megköszönök minden barmot, csalót és hülyét,
fogadd hálám minden véraláfutásért,
azért, ha A-t mondok, s mindenki más B-t ért,
hogy utam során hazugsereg várt,
a honorért, mit nem utaltak át,
minden gáncsért és rúgásért,
hamis istenért és hőséért,
köszönöm az összes tévút-csábítást,
a rákot s minden reám mért csapást,
csalódást, macskajajt és depit,
mi a lélekből minden örömet kiirt,
minden gondot, ami volt, van, és ami rám vár még –
ha nincsenek, az unalom megölt volna már rég.

Jiří Žáčeket (1945. november 6. –) a magyar közönség leginkább a rajzfilmrendező Zdeněk Miler alkotótársaként, a *Kisvakond* könyvekből ismeri. Žáček az észak-csehországi Chomutovban született, majd a fővárosban tanult építészetet. Három évig a benešovi vízművek munkatársaként dolgozott, ezután kezdett irodalommal foglalkozni. 1991-ig a Československý spisovatel kiadóvállalat szerkesztője volt. Két évig szerkesztette a legrangosabb cseh női magazint, a *Vlastát*. 1994 óta szabadúszó író. 2011-ben költői életművét a Ján Smrek-díjjal ismerték el. Költészete néhol az aforizmákhoz közelít, jellemző rá a humor és a parodizáló hajlam. Közel harminc verseskötet és hasonló számú gyermekkönyv szerzője.

Nyam-nyam szonett

(Sonet ňam ňam)

az ecetben pácolt rizikegomba tiszteletére

Ugyan mi lehet jobb ezen a világon Scheinost rizikéjénél?
S mi fűszerezte úgy, hogy túltesz minden szarvasgombán?
Ha belészagolsz és megízleled, azon nyomban teli tállal kérnél,
Legyél bár favágó vagy párizsi gurmán.

E világon, mely minden kincsét áruként herdálja
– szerelem, igazság, hír, hatalom s dicsőség? Pénzen bármit megvehetsz –
csak egy maradt, ami nem eladó: Isten eme nagyszerű csodája,
Scheinost Jirka sumavai rizikegombája. Bizony, így van ez.

Ajándékba csak akkor kaphatod,
Ha kedves a lelked és ábrázatod
annak, ki e pompás gombát gyűjtötte be. Áldassék a neve.

Dalos kedvvel ízlelem a föld eme gyümölcsét,
és örömhimnusz ébred bennem: dicsőség
eme jó világnak! Jó étvágyat, kóstolj bele!

Szonett egy hűséges barátról,

WILLIAM SHAKESPEARE SZÍVES SEGÍTSÉGÉVEL

(Sonet o věrném příteli, napsaný s laskavou pomocí Williama Shakespeara)

A gyomrom felfordul ettől a megroppant világtól,
hol a jószándékot büntetik
divatjamúlt az erényes s a bátor
s a becsület pénzért méretik
hol szilárd kézzel ural mindent sok gonosztevő
a hamisság ahol jogot tipor
s az igazságra többé senki nem vevő
s a lelkekben a csüggedés honol
hol szégyen nélkül lopnak a nagy méltóságok

és ahol a múzsa a költőnek strichel
ahol az árulás a győzelmi zálog
s embert hervaszt a sok aljasság s középszer –
taszítson pokolra! ezt kívánom magamnak az Úrtól
s a kutyám is vihessem ebből a kuplerájból...

(Artušnak)

Hercegnőcskék

(Princezničky)

Mikor világra jön, minden kicsi lányka
hercegnő. Mi szépség s minő *noblesse!*
Srácok közül pedig hercegévé az lesz,
ki a sárkányt érte tűzi dárdájára.

Ám a csalfa idő semmit nem kímél,
mesebeli mágus gyanánt bájol:
hercegnőből rabszolgát varázsol
és herceged már rég más nővel él.

Szerelmének örök hevét rád ontani
ki fogja most, kislány, mondd meg?
Szerelem nélkül élni az életnek csak gyöngé mása.

Az a világ, mely a hercegnőkből
rendre mind csak rabszolgát csinál,
Megérett a végső pusztulásra.